

APTAUJA PAR INSTITŪCIJU PRETKORUPCIJAS PASĀKUMIEM REZULTĀTU ANALĪZE

1. Par aptauju	1
2. Iekšējās kontroles sistēma un korupcijas risku mazināšana	4
3. Rezultātu analīze	5
3.1. Pretkorupcijas pasākumi institūcijās	5
3.2. Personāla politika	13
3.3. Rīcības ar valsts mantu regulējums	18
4. Secinājumi	22

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) atbilstoši savam darbības plānam 2009. gadā ir uzsācis apzināt un analizēt institūciju praksi iekšējo pretkorupcijas pasākumu organizēšanā.

Vispirms tika veikta institūciju aptauja par pretkorupcijas pasākumiem – pārsvarā dažādiem iekšējās kontroles sistēmas elementiem un procedūru dokumentāciju. Aptaujas mērķis bija apzināt pastāvošo situāciju, identificēt sakarības un tendences, apzināt labās prakses piemērus, lai pilnveidotu KNAB metodiskos un izglītojošos materiālus, kā arī pasākumus korupcijas novēršanai.

Otrajā daļā tiks veikta institūciju pretkorupcijas plānu un atsevišķu citu procedūru kvalitatīvā analīze, izstrādājot vadlīnijas to pilnveidošanai.

1. PAR APTAUJU

Institūcijas tika aicinātas atbildēt uz jautājumiem, par pretkorupcijas pasākumiem, par personāla politiku, kā arī kārtību, kādā tiek organizēta rīcība ar valsts mantu. Nobeigumā tika iekļauti vispārīgi jautājumi par institūcijas darbības organizāciju.

Aptaujas anketa sastāvēja no 34 jautājumiem, no kuriem vairumā bija jāizvēlas no iepriekš definētiem atbilžu variantiem – jā, nē, daļēji. Apzinoties institūciju dažādību gan pēc to lieluma, gan darbības specifikas, tomēr tika pieņemts ierobežot atbilžu variantus, lai rezultātus būtu iespējams apstrādāt. Anketa atrodama 1.pielikumā.

Tāpēc, interpretējot rezultātus, ir jāņem vērā sekojoši apsvērumi:

1. Jautājumi aptver iekšējās kontroles un institūcijas darbības organizācijas elementus, tomēr tas **nav pilns** pretkorupcijas pasākumu **uzskaitījums**. Anketā iekļautie pasākumi un procedūru dokumentācija rada priekšnoteikumus efektīvai institūcijas vadības sistēmai, tie jāuztver, kā vadības instruments iekšējās kontroles uzlabošanai. Šo dokumentu formāla izdošana nav pašmērķis.
2. Nav iespējams pilnībā izslēgt, ka anketas aizpildītāja subjektīvā izpratne par jautājumu būtību, ietekmējusi atbildes.
3. Salīdzinājums starp institūcijām tiek veikts tikai izvērtējot sniegtās atbildes – aptaujas apkopojums **nedos iespēju novērtēt** attiecīgo dokumentu **kvalitāti un ieviešanas pakāpi**.

KNAB nosūtīja aicinājumu aizpildīt anketu Valsts kontrolei, Valsts kancelejai un visām ministrijām, lūdzot tām pārsūtīt informāciju padotības iestādēm. Kopā aptaujā piedalījušās 190 institūcijas. Institūcijas, kuras drīzumā plānots likvidēt vai ievērojami reorganizēt, aptaujā nepiedalījās. Salīdzinājumam līdzīgā aptaujā 2007.gadā piedalījās 242 institūcijas.

Pārskats par institūciju sadalījumu pa ministrijām redzams 1.tabulā.

1. tabula. Institūcijas, ministrijas un to padotības iestāžu skaits, kas piedalījušās aptaujā.

Ministrijas un citas institūcijas, kas piedalījās aptaujā	To padotības iestādes
Aizsardzības ministrija	6
Ārlietu ministrija	-
Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrija	4
Ekonomikas ministrija	3
Finanšu ministrija	6
Iekšlietu ministrija	10
Izglītības un zinātnes ministrija	23
Kultūras ministrija	31
Labklājības ministrija	34
Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija	1
Satiksmes ministrija	2
Tieslietu ministrija	12
Veselības ministrija	16
Vides ministrija	13
Zemkopības ministrija	11
Valsts kanceleja	-
Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	-

Datu analīzes nolūkos institūcijas sagrupētas atbilstoši to darbības virzienam:

2. tabula. Institūcijas pēc to darbības virziena

Darbības virziens	Skaitis	%
Izglītība, pētniecība	39	21
Dabas, kultūras mantojuma saglabāšana	31	16
Sociālās aprūpes centri (SAC)	30	16
Uzraudzība, kontrole	29	15
Pilsonības jautājumi, iekšlietas, drošība	18	9
Nozares vadība (ministrija)	16	8
Medicīna	7	4
Kommercdarbības atbalsta pakalpojumi	5	3
Sociālie atbalsta pakalpojumi	4	2
Cits	11	6
	190	100

Dalījums veidots, lai atsevišķus jautājumus varētu skatīt detalizētāk, pievēršot uzmanību problemātiskām jomām. Sociālās aprūpes centri nošķirti no citām sociālā atbalsta pakalpojumu sniegšanas institūcijām, jo tie ir salīdzinoši daudz, turklāt to funkcijas ir ļoti konkrētas un atšķiras no četrām pārējām institūcijām, kas kategorizētas kā sociālā atbalsta pakalpojumu sniedzēji.

Institūcijas kategorizētas pēc atbilžu saņemšanas, piederība tai vai citai kategorijai nebija jautājums anketā, un to nav noteikušas institūcijas pašas.

Visa aptaujā iegūtā informācija tiek publiskota tikai apkopotā veidā. Aptauja norisinājās 30 dienas 2009.gada aprīlī/maijā.

2. IEKŠĒJĀS KONTROLES SISTĒMA UN KORUPCIJAS RISKU MAZINĀŠANA

Iekšējā kontrole ir vadības īstenotās politikas un procedūru kopums, kas tiek ieviests visos pārvaldes līmeņos, lai radītu ekonomisku un efektīvu vidi institūcijas mērķu sasniegšanai, nodrošinot:

- ▶ darbības atbilstību tiesību aktu un vadības politikas prasībām, kā arī institūcijā noteiktajai kārtībai,
- ▶ aizsardzību pret mantas un finanšu līdzekļu zaudējumiem vai informācijas neatļautu izpaušanu,
- ▶ krāpšanas (korupcijas) iespēju vai pieļauto kļūmju savlaicīgu novēršanu un ātru konstatēšanu,
- ▶ kvalitatīvu grāmatvedības uzskaiti un savlaicīgas ticamas finanšu vai vadības informācijas iegūšanu.

2003. gadā ir pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 466 „Iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprasības” (turpmāk – MK noteikumi), kas nosaka pamatprasības, kuras jāievēro, izveidojot iekšējās kontroles sistēmu Ministru kabinetam padotajās institūcijās, kas tiek pilnīgi vai daļēji finansētas no valsts budžeta.

Korupcijas risks ir varbūtība, ka kāds no darbiniekiem ar nodomu vai bez nodoma rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev nepienākošos labumu un nodarot kaitējumu valsts pārvaldībai.

Institūcijā var tikt ieviesti dažādi pasākumi, kas palīdz mazināt korupcijas riska iestāšanās varbūtību, tāpēc jāatzīst, ka korupcijas risks pastāv vienmēr visās organizācijās, jo ir saistīts cilvēku pieļautajām kļūdām un vājībām.

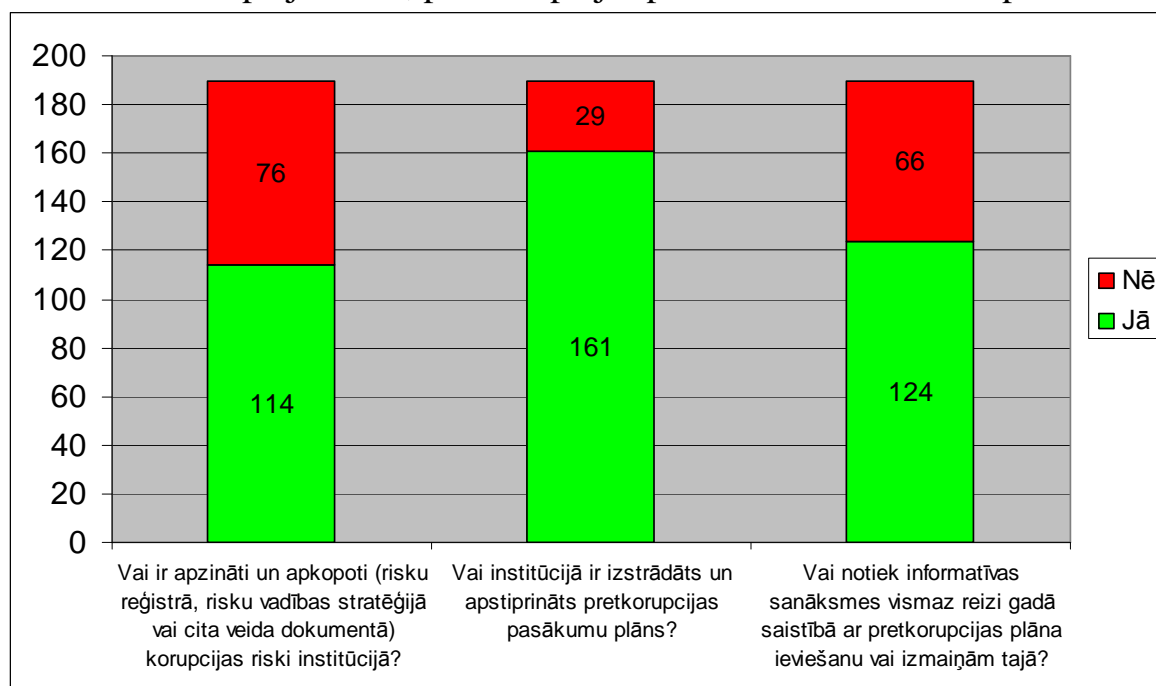
Par iekšējo kontroli, korupcijas risku mazināšanu un godprātīgu institūcijas darbinieku darbu ir atbildīgs vadītājs, kā arī katrs iestādes darbinieks individuāli. Katrai amatpersonai vai darbiniekam būtu jāsekmē efektīvas kontroles sistēmas izveide, kas ļautu pilnvērtīgāk pildīt viņu pienākumus.

3. REZULTĀTU ANALĪZE

3.1. Pretkorupcijas pasākumi institūcijās

1. attēlā redzams, ka lielākajai daļai institūciju ir apzināti korupcijas riski, izstrādāts un apstiprināts pretkorupcijas pasākumu plāns, kā arī saistībā ar pretkorupcijas pasākumu plānu vismaz reizi gadā notiek informatīvas sanāksmes.

1. attēls. Korupcijas riski, pretkorupcijas plāns un ar to saistītās apmācības.

Apstiprinoši uz visiem trim jautājumiem atbildēja 79 (41%) institūcijas. Skatot atbildes pa jautājumiem redzams, ka korupcijas riski apzināti 114 (60%) institūcijās, pretkorupcijas pasākumu plāni ir izstrādāti 84% institūciju un apmācības saistībā ar pretkorupcijas pasākumu plānu notiek 124 (65%) institūcijās.

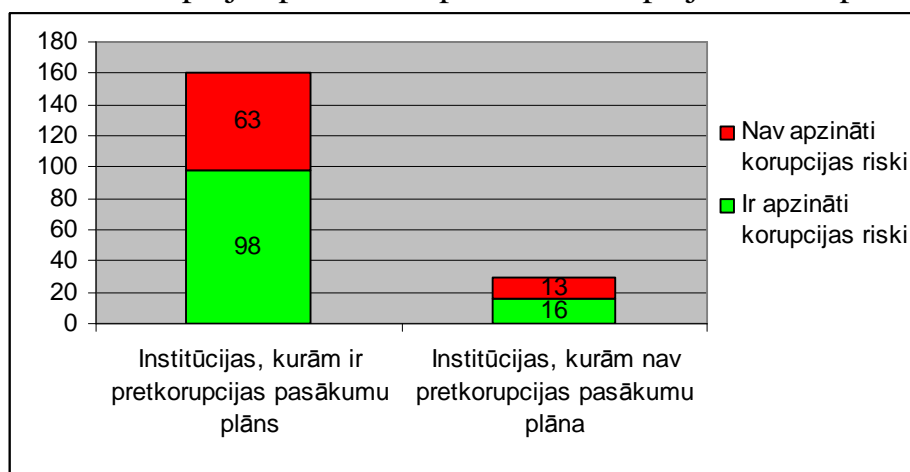
Salīdzinājumam 2007.gadā veiktajā aptaujā plāni bija izstrādāti 90% institūciju (n=242). Starpību visticamāk var izskaidrot ar to, ka institūcijas pretkorupcijas plānu izstrādi primāri saista ar korupcijas novēršanas un apkarošanas politiku valstī (t.i. politikas plānošanas dokumentiem). Pretkorupcijas pasākumu plāna izstrāde bija paredzēta Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmā 2004.-2008.gadam, savukārt, Korupcijas novēršanas un apkarošanas programma 2009.-2013.gadam vēl nav apstiprināta, līdz ar to atsevišķas institūcijas neuzskata par nepieciešamu

izstrādāt pretkorupcijas plānus pēc savas iniciatīvas. Secināms, ka šajās institūcijās pretkorupcijas plāni netiek uztvert iekšējās kontroles, risku vadības un rezultātu uzraudzības sistēmas sastāvdaļa.

Tomēr pretkorupcijas plānam ir nozīme tikai tad, ja tas ir detalizēts, uz organizācijas darbības uzlabošanu vērsts dokuments, kurš atspoguļo konkrētās institūcijas identificētos riskus, problēmas un uzdevumus korupcijas novēršanā.

Diemžēl vērtējot, vai pretkorupcijas pasākumu plānu izstrādi institūcijas saista ar korupcijas risku apzināšanu (sk. 2. attēlu), secināms, ka 63 institūcijām (kas ir gandrīz 40% no tām institūcijām, kurās vispār ir izstrādāts pretkorupcijas pasākumu plāns), nav apzināti korupcijas riski. Tas skaidrojams ar sākotnējo institūciju pieeju pretkorupcijas plānos iestrādāt Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmā attiecīgajai institūcijai paredzētos uzdevumus.

2.attēls. Pretkorupcijas pasākumu plāns un korupcijas risku apzināšana.

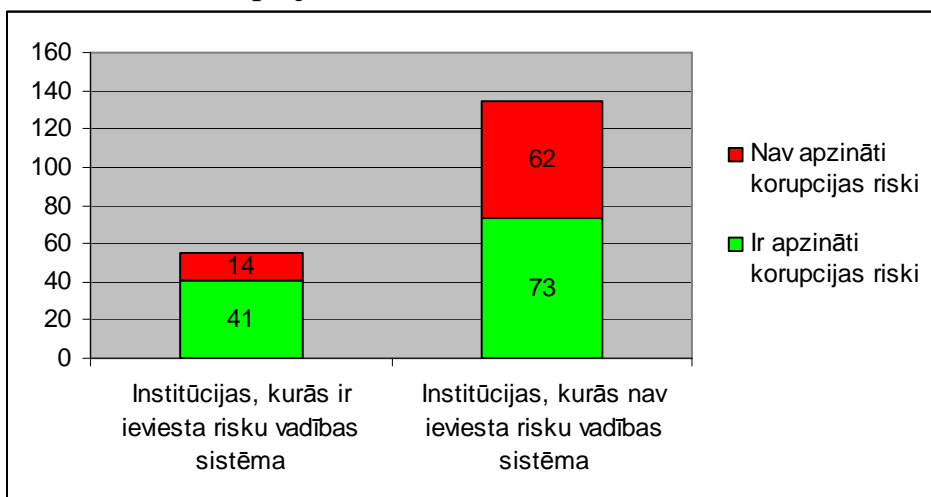
- ! Apkopojot aptaujas rezultātus, redzams (2.attēls), ka 13 institūcijās no visām 190, kas atbildēja uz jautājumiem, nav nedz apzināti korupcijas riski, nedz izstrādāts pretkorupcijas pasākumu plāns (tostarp 3 nozares vadības institūcijas (ministrijas), viena ar uzraudzību un kontroli saistīta institūcija, viena ar pilsonības jautājumiem, iekšlietām un drošību saistīta institūcija)

Ņemot vērā iepriekš minēto, KNAB kā vienu no 2009.gada prioritātēm korupcijas novēršanas jomā izvirzījis pretkorupcijas plānu izstrādes vadlīnijas aktualizēšanu un institūciju aktīvu iesaisti pretkorupcijas pasākumu ieviešanā iestādēs. Institūcijām jāskaidro pretkorupcijas plānu būtība un lietderība institūcijas vadības sistēmā kopumā, veicinot korupcijas risku apzināšanu un mazināšanu.

Vienlaikus jāmin, ka pretkorupcijas pasākumu plānam nav obligāti jābūt patstāvīgam dokumentam. Piemēram, 2.attēlā redzams, ka 29 institūcijām nav izstrādāts pretkorupcijas pasākumu plāns, tomēr vairāk kā puse no tām jeb 16 institūcijas norāda, ka tās ir apzinājušas būtiskākos korupcijas riskus. Tas ļauj domāt, ka rīcība to novēršanai iekļauta citās darbības plānošanas sistēmās vai dokumentos, piemēram, risku vadības sistēmā, darba plānā vai kvalitātes vadības sistēmas dokumentācijā u.tml.

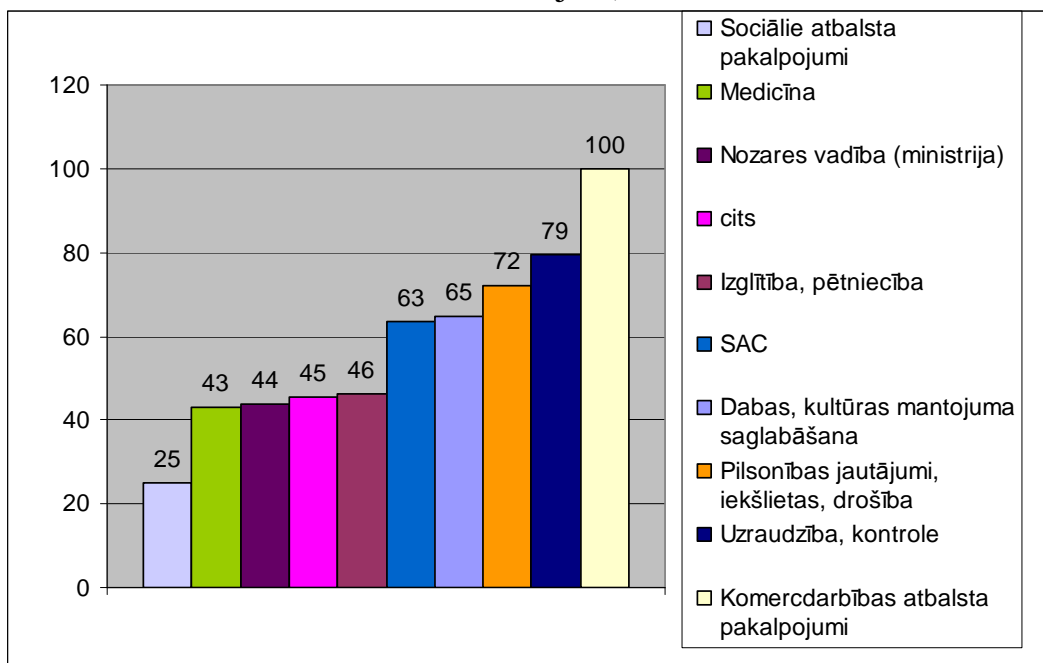
Piemēram, 3. attēlā redzama korupcijas risku noteikšanas saistība ar risku vadības sistēmu kopumā. Daudzās institūcijās (73 jeb 38,4%), kurās nav risku vadības sistēma, tomēr ir apzināti korupcijas riski. Interesanti, ka 14 institūcijas, kurās tiek ieviesta risku vadības sistēma atzīmējušas, ka tām nav apzināti korupcijas riski (sk. 3. attēlu)

3. Korupcijas riski un risku vadības sistēmas.

Lai izvairītos no pārlieku vispārīgiem secinājumiem, ir vērts aplūkot, datus par korupcijas risku noteikšanu arī pēc institūciju darbības virziena. Proti, kāda daļa no institūcijām ar līdzīgu darbības virzienu ir pilnībā vai daļēji definējušas korupcijas riskus. 4. attēlā redzams, ka mazākais īpatsvars institūciju, kurām ir novērtēti korupcijas riski, ir starp sociālo pakalpojumu sniedzējiem.

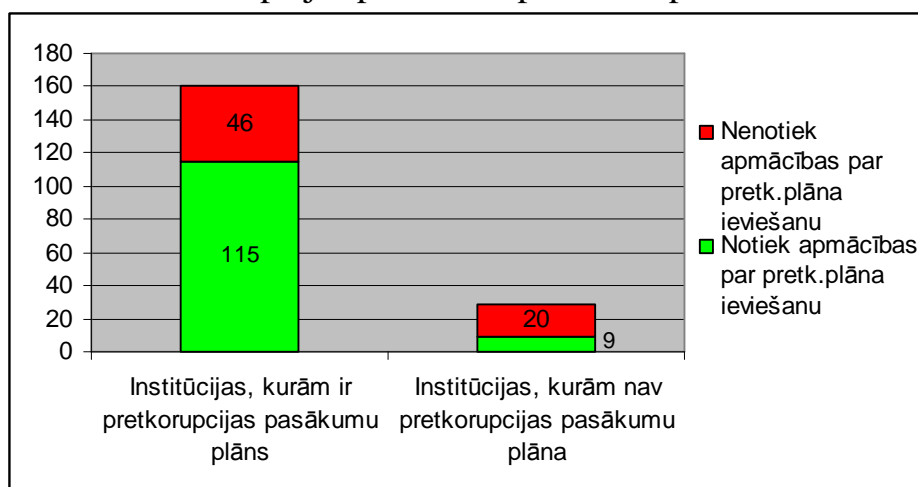
4. attēls. Institūciju, kurām ir pilnībā vai daļēji definēti korupcijas riski, īpatsvars atbilstoši darbības virzienam (% no attiecīgā darbības virziena institūcijām)

Vienlaikus pozitīvi var vērtēt to, ka visvairāk institūciju, kas identificējušas korupcijas riskus, ir jomās, kas saistītas ar komercdarbības atbalsta pakalpojumiem, uzraudzības un kontroles funkcijām un pilsonības, iekšlietu un drošības jautājumiem.

Darbinieku pilnīgai izpratnei un iesaistīšanai pretkorupcijas pasākumos, būtu jāorganizē regulāras apmācības saistībā ar pretkorupcijas pasākumu plānu un tā izmaiņām un korupcijas risku novēršanu. Tāpēc pēc līdzīga principa veidots pārskats arī par apmācībām saistībā ar pretkorupcijas plāna ieviešanu – 5.attēls.

5.attēls. Pretkorupcijas pasākumu plāns un apmācības

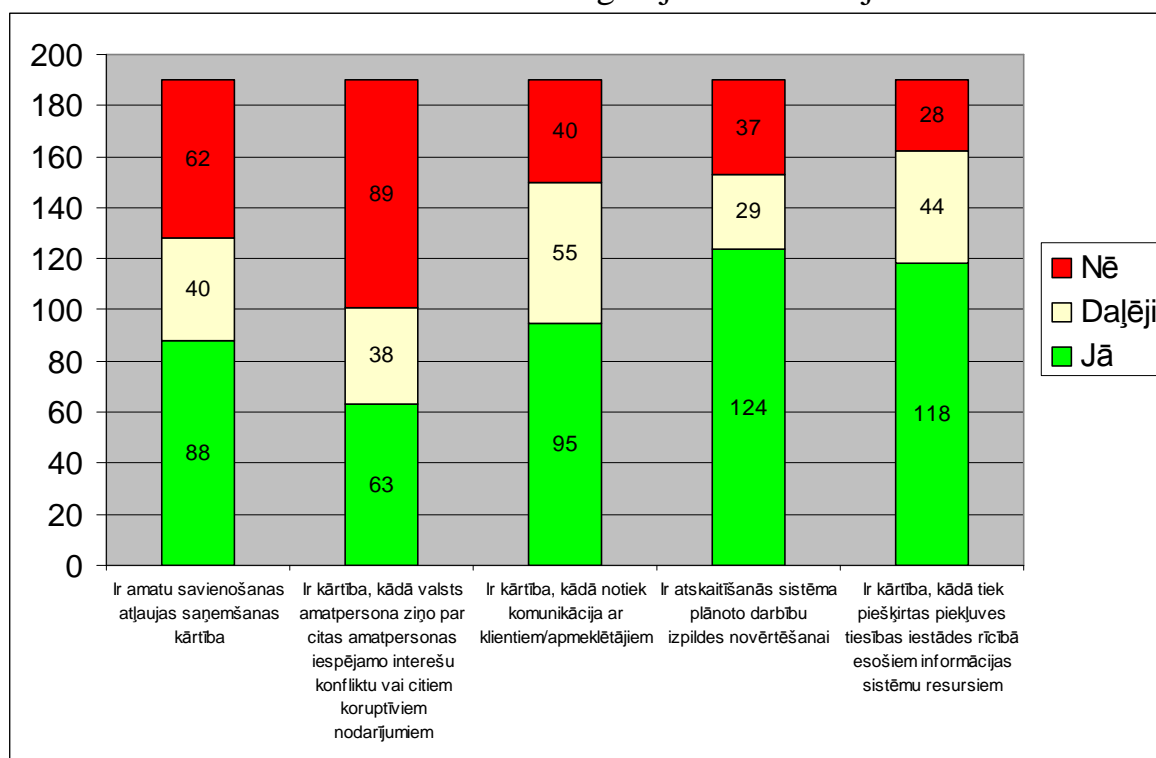
Lielākajā daļā institūciju, kurām ir izstrādāts pretkorupcijas pasākumu plāns vismaz vienu reizi gadā notiek apmācības saistībā ar to (115 institūcijās jeb 60% gadījumu) – šādu apmācību nav vai ir retāk par reizi gadā 24,2% gadījumu (kopā 46 institūcijās, kurās ir pretkorupcijas pasākumu plāns). Savukārt, 9 institūcijas, kurās nav izstrādāts pretkorupcijas pasākumu plāns, norādījušas, ka tajās notiek apmācības. (Iespējams ir pārprasts jautājums.)

Aptaujā institūcijām tika jautāts arī par citām specifiskām procedūrām, kuru esamība iestādē ir nepieciešama iekšējās kontroles vides uzlabošanai. Proti, tika vaicāts, vai institūcijā ir noteikta (iekšēja normatīvā akta, procedūras apraksta, metodikas u.c. formā):

1. amatu savienošanas atļaujas saņemšanas kārtība?
2. kārtība, kādā valsts amatpersona ziņo par citas amatpersonas iespējamo interešu konfliktu vai citiem koruptīviem nodarījumiem?
3. kārtība, kādā notiek komunikācija ar klientiem/apmeklētājiem?
4. atskaitīšanās sistēma plānoto darbību izpildes novērtēšanai?
5. kārtība, kādā tiek piešķirtas piekļuves tiesības iestādes rīcībā esošiem informācijas sistēmu resursiem?

Aptaujas rezultāti liecina, ka visas minētās procedūras pilnīgi vai daļēji ir izstrādātas lielākajā daļā institūciju. Turklāt 69 (36 %) institūcijas norādījušas, ka tām pilnīgi vai daļēji izstrādātas **visas** šajā sadaļā minētās procedūras.

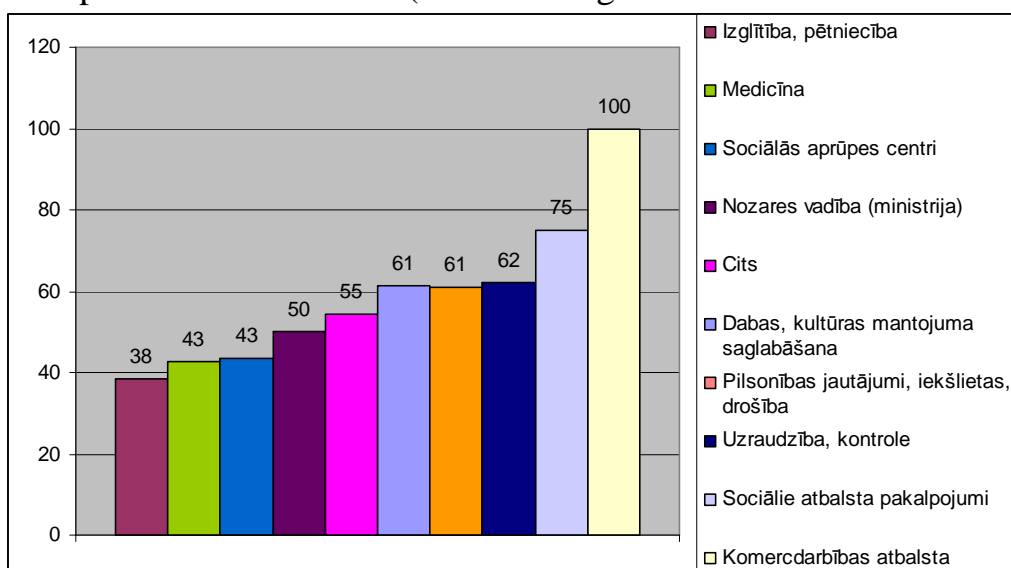
6. attēls. Procedūru regulējums institūcijās.

Jāmin, ka aptaujas laikā institūcijas norādīja uz to, ka amatu savienošanas atļauju izsniegšanā tās vadās pēc likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” un uzskata, ka papildus kārtība tām nav nepieciešama. Tas būtu jāskata kontekstā ar to, cik liels darbinieku īpatsvars apvieno vairākus amatus un cik izplatīta prakse tā kopumā ir.

Lielāka vērība pievēršama jautājumiem par ziņošanu, kas ir izstrādāta vismazāk institūcijās. Šo institūciju īpatsvars pēc darbības virziena redzams 7. attēlā.

7.attēls. Institūciju, kurām ir pilnībā vai daļēji noteikta kārtība, kādā valsts amatpersona ziņo par citas amatpersonas iespējamo interešu konfliktu, īpatsvars pēc darbības virziena (% no attiecīgā darbības virziena institūcijām)

Redzams, ka lielākajā daļā institūciju grupu pēc to darbības virziena procentuālais sadalījums ir līdzīgs un svārstās no 43-62%, tomēr pozitīvi jāvērtē tas, ka visām aptaujā iesaistījām institūcijām, kas nodarbojas ar komercdarbības atbalstu, ir noteikta ziņošanas kārtība, kā arī 75% sociālo pakalpojumu sniedzējiem ir šāda kārtība.

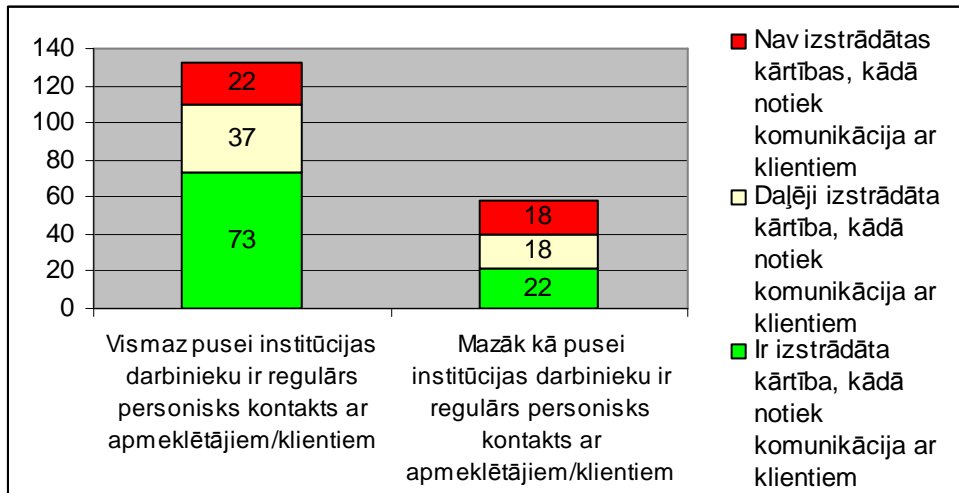
Turpretī uzmanība būtu pievēršama izglītības un pētniecības iestādēm un iemesliem, kādēļ tās savā darbībā retāk pievēršas ziņošanas kārtībai, kā arī tām institūcijām, kurām tradicionāli tiek piedēvēti augstāki korupcijas riski – ar uzraudzību un kontroli saistītajām institūcijām, un nozaru vadības institūcijām, kurām būtu jābūt par piemēru savām padotības iestādēm.

6.attēlā redzams, ka institūcijām bija jāatzīmē, vai ir izstrādāta kārtība komunikācijai ar apmeklētājiem. 99 (52%) institūcijas norāda, ka tām šāda kārtība ir, 55 (28%) institūcijas – ir daļēji un 40 (20%) institūcijām šādas kārtības nav. Tomēr jāatzīst, ka kārtība komunikācijai ar klientiem ir daudz

nozīmīgāka institūcijām, kurām ir regulārs un intensīvs kontakts ar klientiem, tāpēc lūdzām institūcijām to norādīt anketā.

Rezultātā, iespējams redzēt atbildes uz jautājumu par komunikāciju ar klientiem kopā ar to, vai vairāk kā pusei darbinieku ir regulārs personisks kontakts ar klientiem/apmeklētājiem (sk. 8.attēlu).

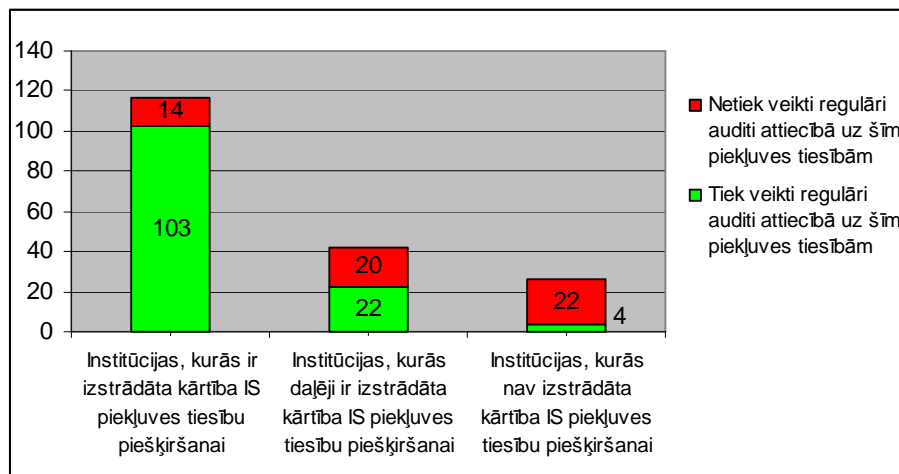
8.attēls. Kārtība komunikācijai ar klientu un darbinieku kontakts ar klientiem

22 (16%) institūcijās, kuras norādījušas, ka vismaz pusei to darbinieku ir regulārs personisks kontakts ar apmeklētājiem/klientiem, nav izstrādāta kārtība komunikācijai ar klientiem. Vienlaikus jāatzīmē, ka atsevišķas norādes par komunikāciju ar klientiem var tikt iekļautas amata aprakstā, darba līgumā, darba kārtības noteikumos u.tml., kā to norāda arī institūcijas savos komentāros.

Aplūkosim tuvāk arī jautājumus par piekļuvi institūciju informācijas sistēmām (IS). Proti, 9.attēlā redzamas atbildes uz jautājumiem par to, vai ir noteikta kārtība, kādā institūcijas piešķir piekļuves tiesības IS un vai tiek veikti piešķirto tiesību „auditi”.

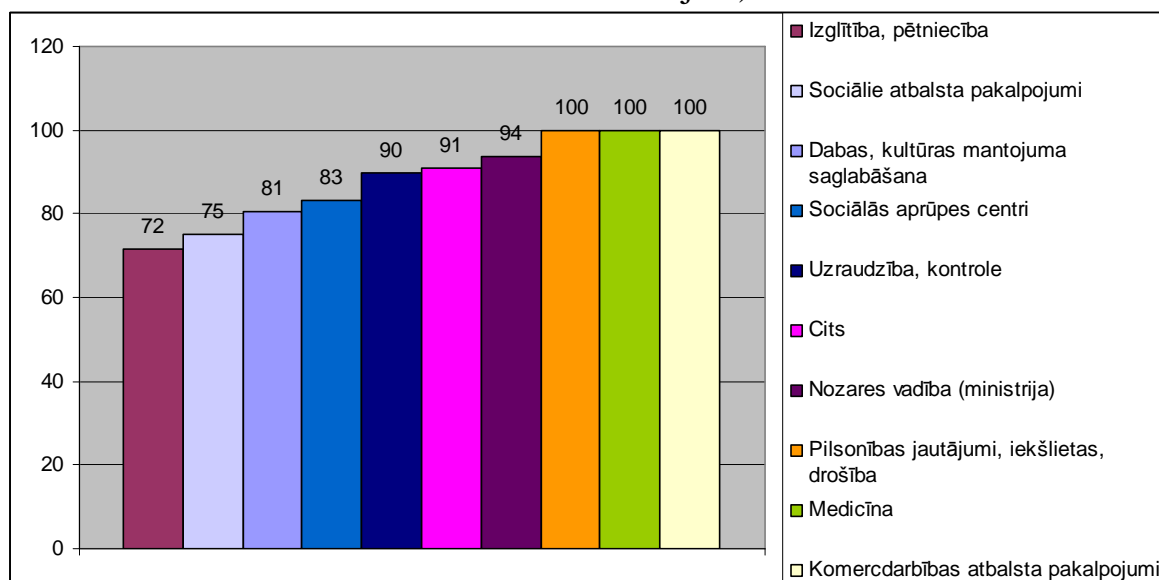
9.attēls. Piekļuves tiesības IS un piekļuves tiesību auditi.

Kopumā situācija ir pozitīva – 125 institūcijās (~66% no visām institūcijām, kas piedalījās aptaujā), kurās ir pilnībā vai daļēji izstrādāta kārtība, kādā tiek piešķirtas piekļuves tiesības IS, tiek veikti arī regulāri piešķirto tiesību auditi, lai novērstu, piemēram, iestādē vairs nestrādājošu personu piekļuvi informācijai vai citas neparedzētas darbības.

Jāuzsver, ka īpaši nozīmīgi, lai piekļuves tiesību piešķiršanas kārtība būtu izstrādāta institūcijās, kurām pieejami lieli apjomi sensitīvo datu, tāpēc arī šis jautājums tiek skatīts institūciju darbības virziena griezumā – sk. 10.attēlu.

10. attēls. Institūciju, kurām ir pilnībā vai daļēji definēta kārtība, kādā tiek piešķirtas piekļuves tiesības iestādes rīcībā esošiem informācijas sistēmu resursiem, īpatsvars atbilstoši darbības virzienam (% no attiecīgā darbības virziena institūcijām)

Pozitīvi vērtējams, ka pilsonības jautājumos, iekšlietu un drošības jomā piekļuves tiesību piešķiršanas kārtība izstrādāta visās institūcijās, tāpat arī komercdarbības atbalsta jomā.

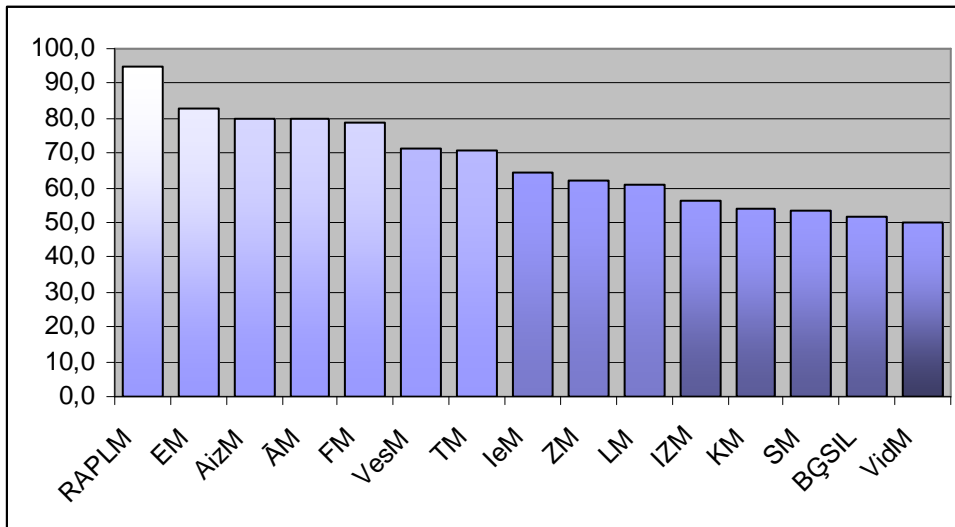
Tomēr kritiski jāatzīmē, ka šāda kārtība nav noteikta salīdzinoši daudz (28%) izglītības un pētniecības jomas institūcijās, kā arī 25% institūciju, kas darbojas sociālo atbalsta pakalpojumu jomā. (sk. 10.attēlu)

Rezultātus var skatīt ne tikai institūciju darbības jomas kontekstā, bet arī pa ministrijām un to padotības iestādēm.

Attēlā (sk. 11. attēlu) redzams, kuru ministriju padotības iestādēs visbiežāk ir pilnībā vai daļēji izstrādātas procedūras par amatu savienošanu, ziņošanu un

komunikāciju ar klientiem, par atskaitīšanās sistēmu un piekļuves tiesībām informācijas sistēmām (anketas jaut. 6.-11.)

11.attēls. Anketas 6.-11.jautājums visām institūcijām ministriju griezumā (atbilžu „Jā” vai „Daļēji” īpatsvars (%) starp ministrijas padotības iestādēm)

3.2. Personāla politika

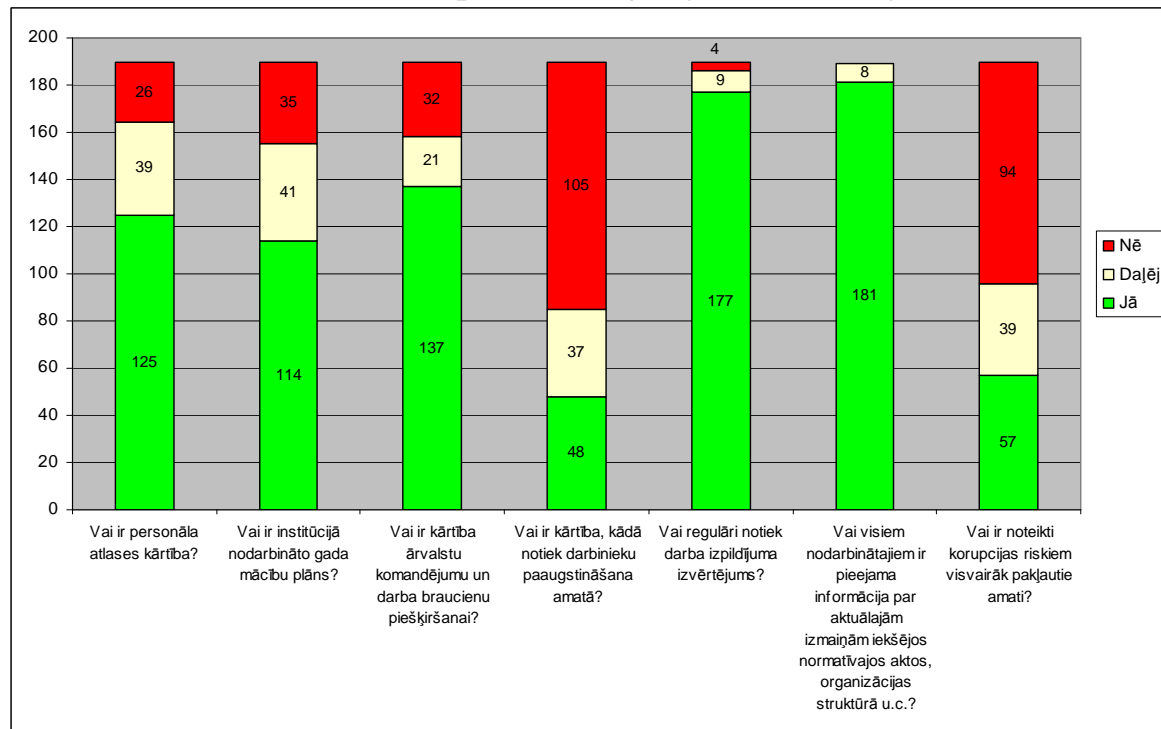
Atsevišķi pasākumi personāla politikas jomā var kalpot par labu instrumentu korupcijas novēršanai iestādē. Piemēram, ļoti svarīgi, lai būtu noteikti korupcijas riskam visvairāk pakļautie amati, lai visi darbinieki regulāri tiktu informēti par iekšējo un ārējo normatīvo aktu prasībām attiecībā uz tiešo funkciju izpildi u.tml.

Institūcijām bija jāatbild uz jautājumiem saistībā ar to personāla politiku – vai institūcijā ir noteikta (iekšēja normatīvā akta, procedūras apraksta, metodikas u.c. formā):

1. personāla atlases kārtība?
2. institūcijā nodarbināto gada mācību plāns?
3. kārtība ārvalstu komandējumu un darba braucienu piešķiršanai un izmantošanai?
4. kārtība, kādā notiek darbinieku paaugstināšana amatā?
5. Vai regulāri notiek darba izpildījuma izvērtējums?
6. Vai institūcijā visiem nodarbinātajiem ir pieejama informācija par aktuālajām izmaiņām iekšējos normatīvajos aktos, organizācijas struktūrā u.c.?
7. Vai ir noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati?

No aptaujas secināms, ka 50 institūcijās (26 %) pilnīgi vai daļēji ir veikti visi šajā sadaļā minētie personāla politikas pasākumi. Rezultāti atbilstoši jautājumiem apkopoti 12. attēlā.

12. Personāla politikas regulējums institūcijās.

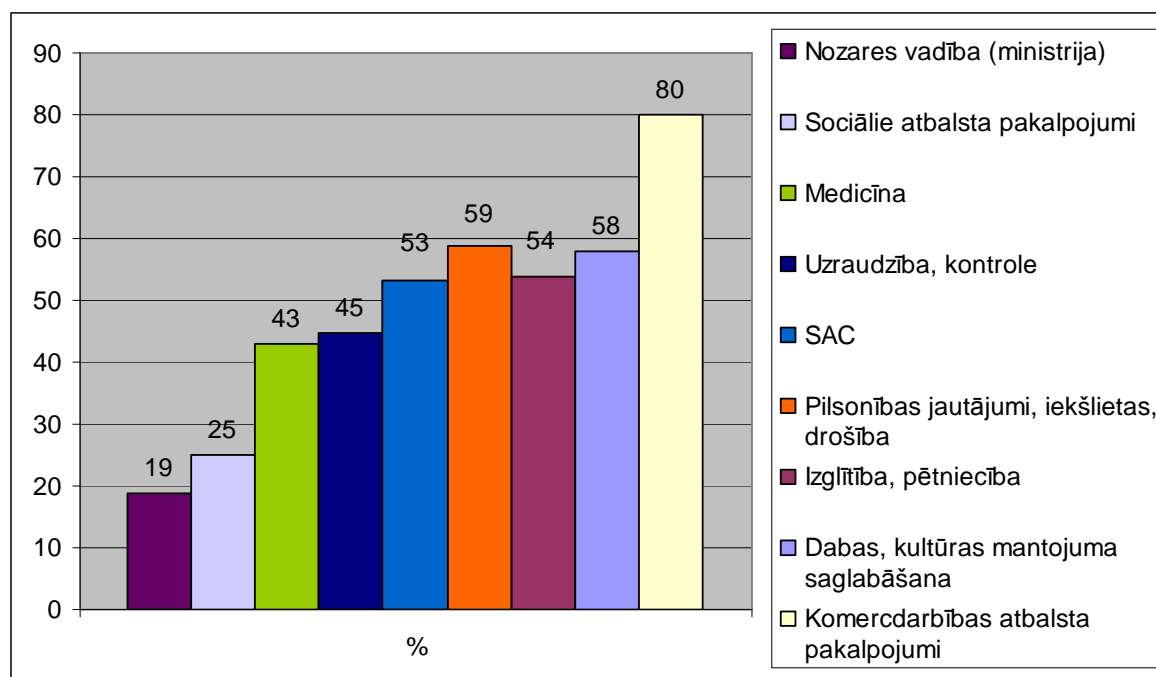

Redzams, ka vismazāk institūcijās ir noteikta kārtība, kādā notiek paaugstināšana amatā – tikai 48 (25%) institūcijas sniegušas atbildi, ka šāda kārtība noteikta. Salīdzinoši maz (57 jeb 30%) ir arī institūciju, kurās noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati.

Vispārliciecinātāk institūcijas atbildējušas par regulāru darba izpildījuma novērtējumu (177 institūcija) un to, ka visiem nodarbinātajiem ir pieejama informācija par aktuālajām izmaiņām iekšējos normatīvajos aktos, organizācijas struktūrā (181 institūcija).

Arī šajā gadījumā ir lietderīgi atsevišķus jautājumus skatīt sīkāk. Proti, jautājumu par korupcijas riskiem visvairāk pakļauto amatu identificēšanu var skatīt, izejot no institūciju darbības virziena (sk. 13. attēlu), jo šādu amatu identificēšana līdzās korupcijas risku identificēšanai ir būtisks solis uz risku mazināšanu. Tāpēc tas ir īpaši nozīmīgi institūcijās, kurām tiek piedēvēts augstāks korupcijas risks.

13. Institūciju, kurām ir pilnībā vai daļēji noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati, īpatsvars atbilstoši darbības virzienam (% no attiecīgā darbības virziena institūcijām)

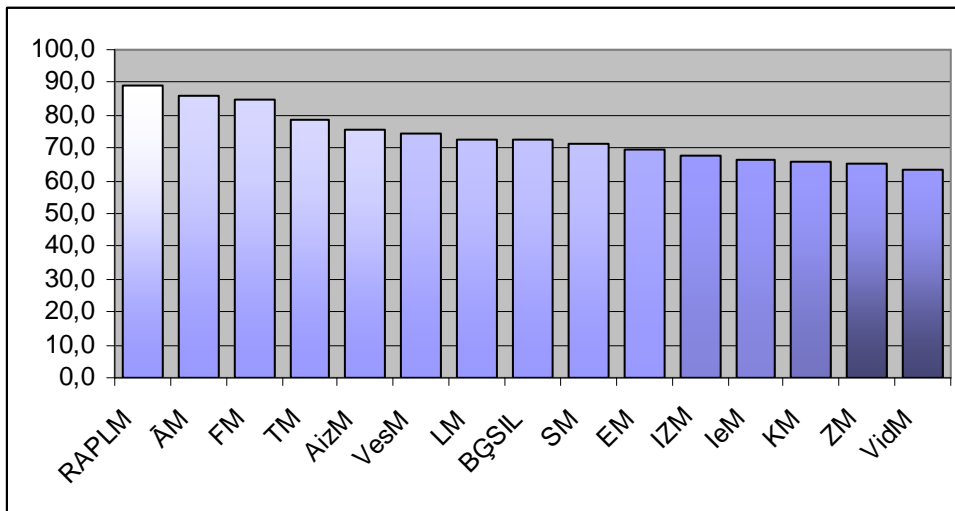

Lielākajā daļā nozares vadības institūciju (ministriju) nav noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati. Lai arī ministrijās korupcijas risku ir mazāk nekā ar tiešo pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai vai uzraudzības un kontroles īstenošanu saistītām institūcijām, tomēr korupcijas riskiem visvairāk pakļauto amatu identificēšana būtu vēlama arī ministrijām. Tām būtu arī jārada priekšzīme savām padotības iestādēm.

- ! Lai arī sociālo atbalsta pakalpojumu sniedzēju kategorijā ietilpst tikai 4 institūcijas, satraucoši ir tas, ka 3 no tām (75%) nav apzināti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati, kaut gan to vajadzētu paveikt.

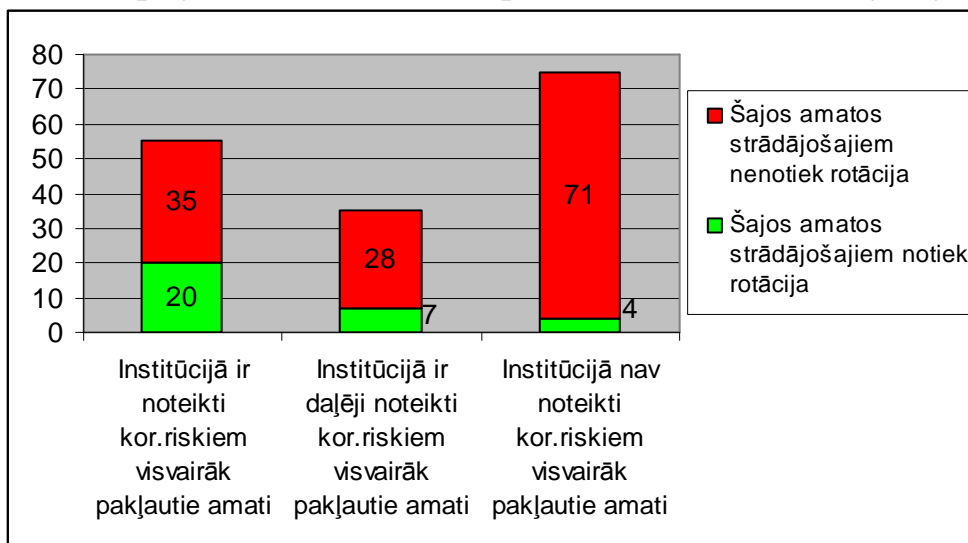
Arī šo jautājumu grupu var skatīt ministriju griezumā. 14. attēlā redzams, kuru ministriju padotības iestādēs visbiežāk ir pilnībā vai daļēji izstrādātas anketas 12.-18.jautājumā minētās procedūras.

14.attēls. Anketas 12.-18.jautājums visām institūcijām ministriju griezumā (atbilžu „Jā” vai „Daļēji” īpatsvars (%) starp ministrijas padotības iestādēm)

Institūcijām tika jautāts arī, vai notiek rotācija korupcijas riskiem visvairāk pakļautos amatos. Atbildes uz šo jautājumu, kopā ar jautājumu par to, vai vispār ir definēti korupcijas riskam visvairāk pakļautie amati, redzamas 15. attēlā.

15. Korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati un rotācija tajos.

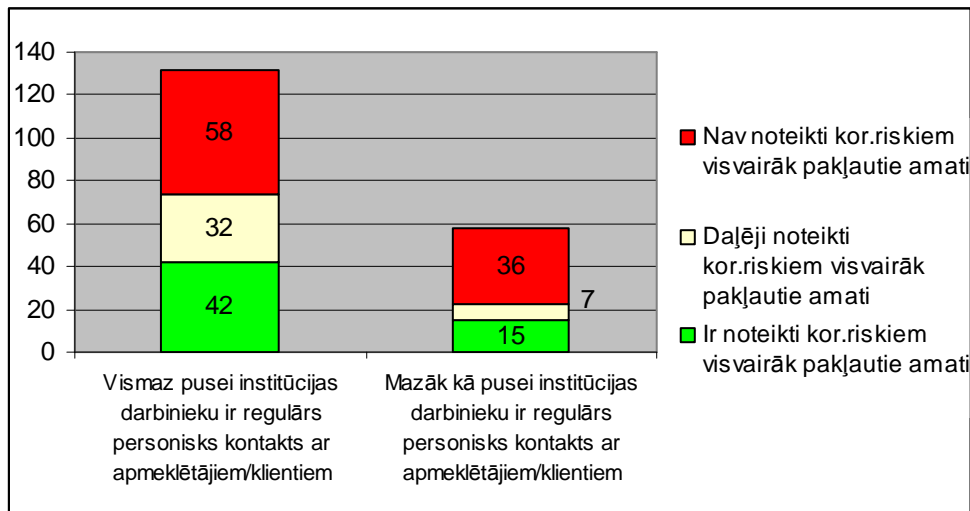

Dīvainā kārtā 4 institūcijas, kuras norādījušas, ka tajās nav identificēti korupcijas riskam visvairāk pakļautie amati, norāda, arī, ka šajos amatos notiek rotācija, iespējams, tas skaidrojams ar to, ka atsevišķās institūcijās notiek rotācija, bet tas netiek tiešā veidā saistīts ar korupcijas riskiem.

! Diemžēl jāsecina, ka lielākajā daļā institūciju, kurās ir pilnībā (55 institūcijas) vai daļēji (35 institūcijas) definēti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati, šajos amatos strādājošajiem **nenotiek** rotācija (kopā 63 (28+35) institūcijās (70%)), ar kuras palīdzību var mazināt risku.

Korupcijas risks ir augstāks tām amatpersonām, kuras ikdienā, tiekoties ar klientiem, pieņem attiecībā uz tiem lēmumus, tāpēc interesanti ir skatīt šo jautājumu kontekstā ar to, vai institūcijas darbiniekiem ir regulārs personisks kontakts ar klientiem. Attiecīgi atbildes uz šiem jautājumiem var redzēt 16. attēlā.

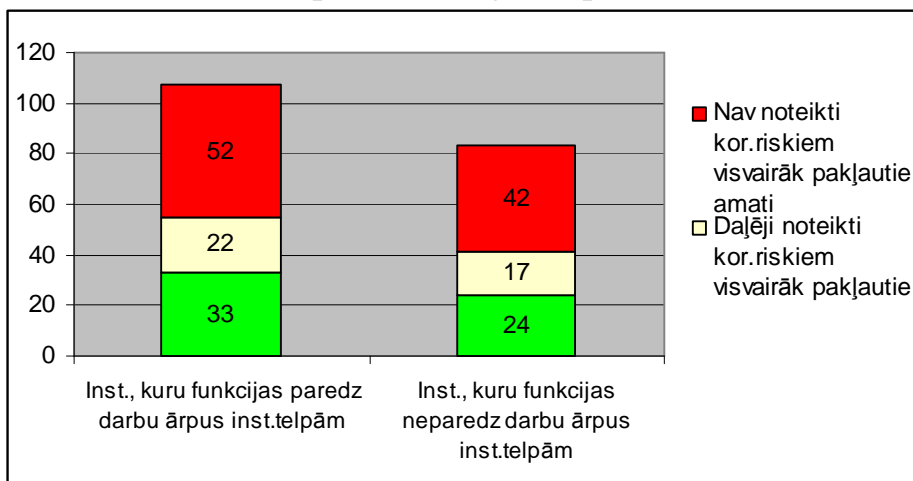
16. attēls. Korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati un kontakts ar klientiem.

! Pavisam 58 institūcijas (jeb 30% no visiem aptaujas dalībniekiem) norāda, ka vismaz pusei to darbinieku ir regulārs personisks kontakts ar apmeklētājiem vai klientiem, bet tām nav noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati (jeb 44% no visām institūcijām, kuru darbiniekiem ir regulārs personisks kontakts ar klientiem).

Līdzīgi jāaplūko arī jautājums par lēmumu pieņemšanu ārpus institūcijas telpām, jo arī tas rada korupcijas risku. Sk. 17.attēlu.

17.attēls. Korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati un lēmumu pieņemšana ārpus institūcijas telpām

! Arī šajā gadījumā paveras līdzīga aina. Proti, pavisam 52 institūcijas (jeb 27% no visiem aptaujas dalībniekiem) norāda, ka pienākumu izpilde/lēmumu pieņemšana tiek veikta ārpus institūcijas telpām, bet tām **nav** noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati (jeb 48% no visām institūcijām, kuru darbiniekiem ir jāstrādā ārpus institūcijas telpām).

3.3. Rīcības ar valsts mantu regulējums

Kopsavilkums pat atbildēm uz jautājumiem saistībā ar rīcību ar valsts mantu redzams 18.attēlā.

Institūcijām tika uzdoti jautājumi, vai institūcijā ir noteikta (iekšēja normatīvā akta, procedūras apraksta, metodikas u.c. formā):

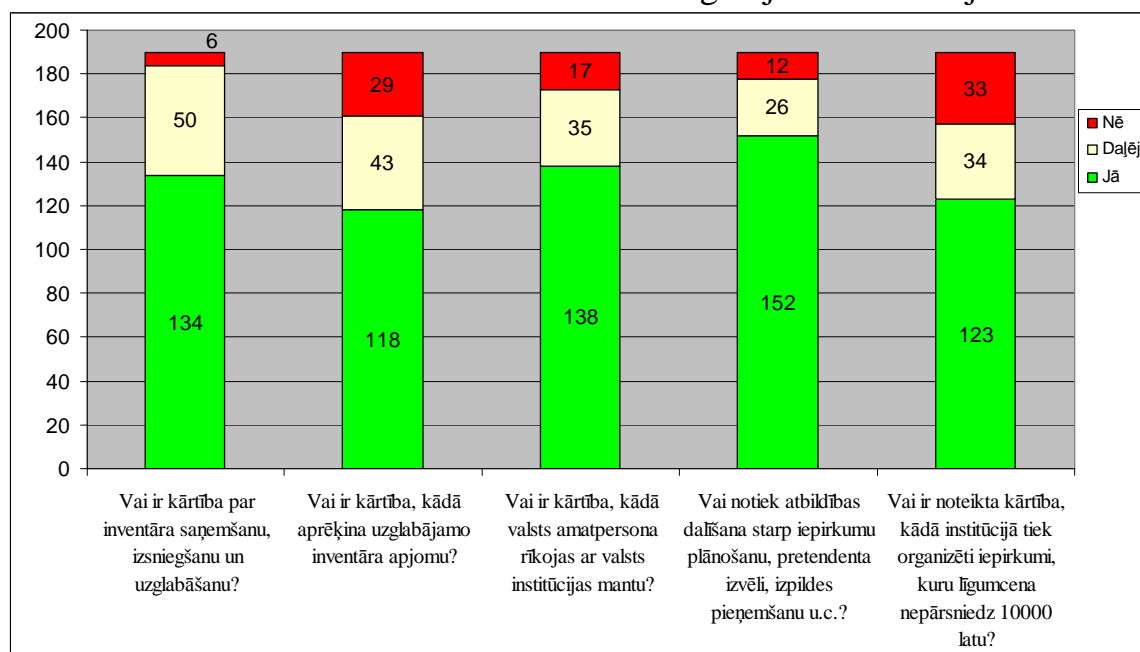
1. kārtība par inventāra saņemšanu un izsniegšanu, kā arī par drošu inventāra uzglabāšanu?
2. kārtība, kādā aprēķina uzglabājamo inventāra apjomu, tādējādi nepieļaujot līdzekļu izšķērdēšanu?
3. kārtība, kādā valsts amatpersona rīkojas ar valsts institūcijas mantu?

Vai ir nodrošināta atbildības dalīšana starp iepirkumu plānošanu, iepirkuma veikšanas pretendenta izvēli un līguma izpildes pieņemšanu un apmaksas veikšanu?

4. Vai ir noteikta kārtība, kādā institūcijā tiek organizēti iepirkumi, kuru līgumcena nepārsniedz 10 000 latu?

Kopumā 127 institūcijas (jeb 66%) uz **visiem** šīs sadaļas jautājumiem atbildējušas ar „Jā” vai „Daļēji”.

18.attēls. Rīcības ar valsts mantu regulējums institūcijās.

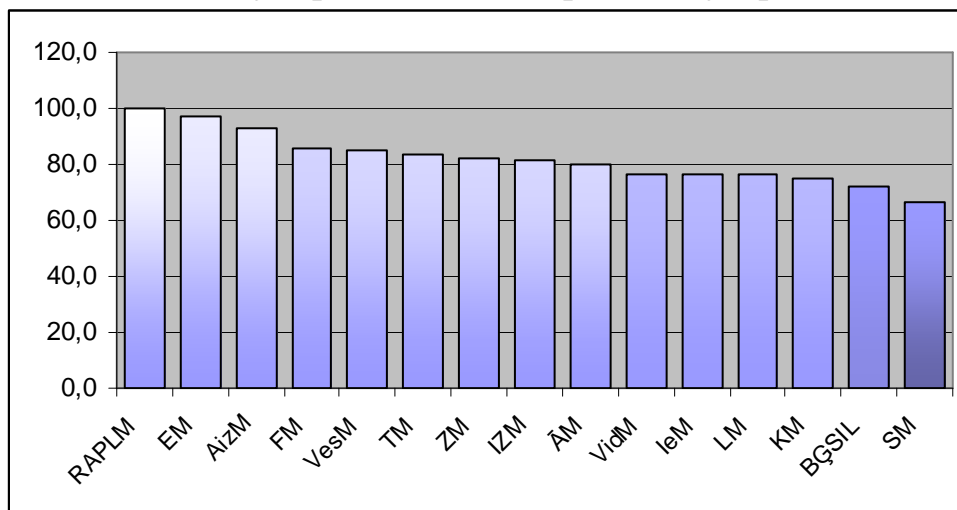

Redzams, ka noraidoši uz jautājumiem atbildējušas salīdzinoši maz institūciju (3-17%) un minētās kārtības pilnībā vai daļēji ir izstrādātas vairākumam institūciju.

Kārtība, kādā valsts amatpersona rīkojas ar valsts institūcijas mantu nav noteikta 3 institūcijās, kuru darbības virziens ir pilsonības jautājumi, iekšlietas, drošība, 5 sociālās aprūpes centros, 4 institūcijās, kuru darbības virziens ir izglītība/pētniecība, 4 ar dabas, kultūras mantojuma saglabāšanu saistītās institūcijās vienā institūcijā, kuras darbības virziens iekļauts kategorijā „Cits”. Kārtība, kādā tiek organizēti iepirkumi, kuru paredzamā līgumcena nepārsniedz 10 000 latu nav izstrādāta 12 sociālās aprūpes centriem, 7 institūcijām, kuru darbības virziens ir dabas, kultūras mantojuma saglabāšana, 5 izglītības/pētniecības institūcijām, 4 ar uzraudzību un kontroli saistītām institūcijām, 3 ar pilsonības jautājumiem, iekšlietām vai drošību saistītām institūcijām, kā arī vienai ar medicīnu saistītai institūcijai un vienā institūcijā, kuras darbības virziens iekļauts kategorijā „Cits”.

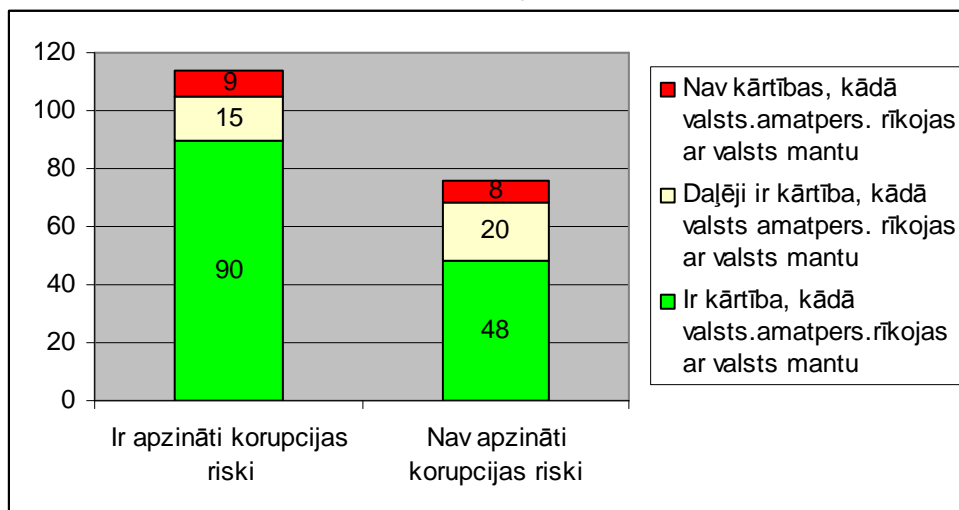
Arī šo jautājumu grupu var skatīt ministriju griezumā 19. attēlā redzams, kuru ministriju padotības iestādēs visbiežāk ir pilnībā vai daļēji izstrādātas anketas 20.-24.jautājumā minētās procedūras.

19. attēls. Anketas 20.-24.jautājums visām institūcijām ministriju griezumā (atbilžu „Jā” vai „Daļēji” īpatsvars (%) starp ministrijas padotības iestādēm)

Tā kā korupcijas riski rodas arī tur, kur amatpersonām ir tiesības brīvi izvēlēties, kā rīkoties ar institūcijas mantu, būtiski ir aplūkot sakarību starp atbildēm uz jautājumiem, vai institūcijā ir apzināti korupcijas riski un vai ir kārtība, kādā amatpersona rīkojas ar institūcijas mantu 20. attēlā.

20. Korupcijas risku apzināšana un kārtība, kādā valsts amatpersona rīkojas ar valsts institūcijas mantu.

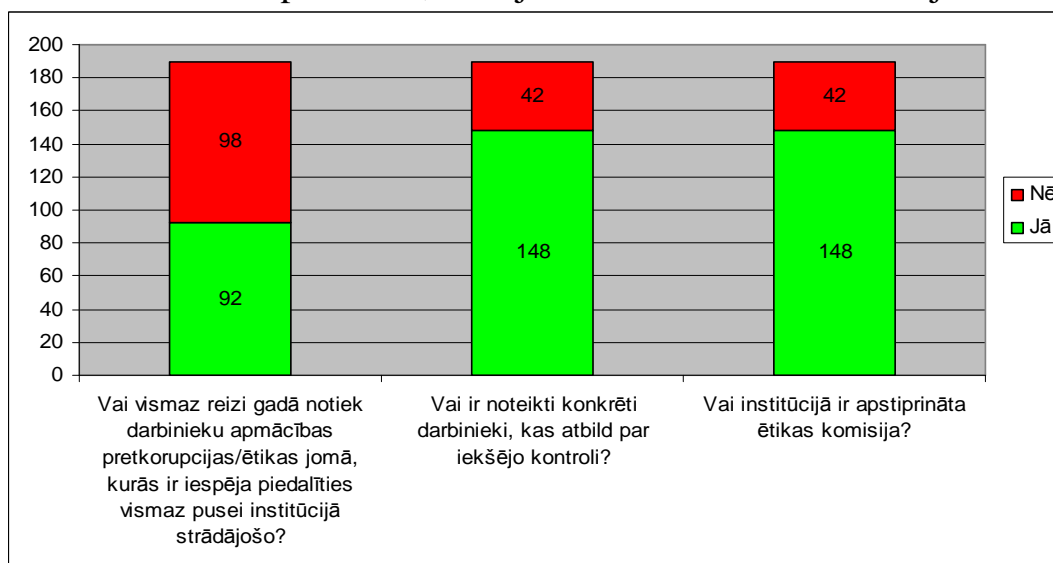
Lielākajai daļai institūciju, kurām nav apzināti korupcijas riski, vismaz dokumentu līmenī tiek mazināti tie korupcijas riski, kas saistās ar rīcību ar valsts mantu – tām ir pilnībā (48 institūcijas) vai daļēji (20 institūcijas) izstrādātas kārtības, kādā valsts amatpersonas rīkojas ar valsts institūcijas mantu. Tomēr pēc šiem datiem nav iespējams spriest par šo dokumentu kvalitāti.

- 8 institūcijām nav apzināti korupcijas riski, kā arī nav izstrādāta kārtība, kādā valsts amatpersona rīkojas ar valsts institūcijas mantu. (Starp tām ir viena universitāte, trīs sociālās aprūpes centri un divi muzeji.)

3.4. Citi jautājumi

Anketā tika iekļauti arī jautājumi par apmācībām, ētiku, kā arī par iekšējās kontroles sistēmas organizāciju. Atbilžu apkopojums redzams 21.attēlā.

21.attēls. Apmācības, iekšējā kontrole un ētikas komisija.

- ! Redzams, ka aptuveni puse institūciju nenodrošina vismaz pusei institūcijā
- strādājošo ikgadējas apmācības pretkorupcijas un ētikas jautājumos. Tāpēc jo īpaši nozīmīga ir KNAB piedāvātā informācija mājas lapā – tā ir pieejama visiem interesentiem, nevis tikai tiem, kas realizē kādu no KNAB piedāvātajām apmācību programmām pie sevis.

Atbildība par iekšējo kontroli ir noteikta lielākajā daļā institūciju (77%), tomēr, skatoties pēc institūciju darbības virziena, nevienā institūciju grupā atbildīgais par iekšējo kontroli nav noteikts visās institūcijās. Piemēram, uzraudzības un kontroles institūcijās šī atbildība noteikta 76% institūciju, nozares vadības institūcijās (ministrijās) un sociālo atbalsta pakalpojumu sniedzēju vidū, atbildīgais par iekšējo kontroli noteikts 75% institūciju.

Tomēr vienlaikus jāmin, ka formāli par iekšējo kontroli ir atbildīgs iestādes vadītājs, tāpēc, pirmkārt, uzmanība jāpievērš institūcijām, kuras norāda, ka tām nav šāda atbildīgā cilvēka, bet no otras puses arī nav iespējams nošķirt, kuras institūcijas atbildējušas uz šo jautājumu, izejot no šī fakta, bet kuras norāda, ka tām ir cilvēks, kas organizē iekšējās kontroles pasākumus, bet nav iestādes vadītājs.

Nobeigumā vēl jāmin, ka **deviņas** institūcijas atbildējušas ar „Jā” vai „Daļēji” uz **visiem** jautājumiem, kas skar to pretkorupcijas pasākumus, personāla politiku un rīcības ar valsts mantu regulējumu – t.i. tām ir pilnībā vai daļēji izstrādātas anketā iekļautās procedūras un nodrošināti prasītie pasākumi. Piecām no tām darbības virziens ir izglītība/pētniecība. Interesanti, ka sešām no tām ir ieviesta kvalitātes vadības sistēma, kas apliecina, ka efektīva vadības sistēma, kas veidojama ar kvalitātes vadības palīdzību, iekļauj arī korupcijas risku mazināšanas pasākumus.

4. SECINĀJUMI

Noderīgu informāciju un secinājumus sniedz katra tabula un diagramma, tāpēc visa informācija tiks izmantota turpmākajā darbā. Tomēr iezīmējas vairāki vispārīgi un būtiski secinājumi, kurus nepieciešams izcelt.

1. Institūcijām trūkst izpratnes un informācijas par korupcijas riskiem, to cēloņiem un mazināšanu. Pat, ja caurmērā dažādās kārtības ir izstrādātas vairumā institūciju, tad, skatoties vairākus jautājumus kontekstā vienu ar otru, ir redzams, ka ir nepieciešams turpināt skaidrot korupcijas risku vadības principus. Piemēram, riski bieži nav apzināti institūcijās, kuru darbinieki ikdienā strādā ar klientiem vai kas pieņem lēmumus ārpus institūciju telpām. Citi piemēri ir institūcijas, uzraudzības un kontroles institūcijas, kurās nav apzināti ar korupcijas risku visvairāk saistītie amati, vai institūcijas, kurās ir apzināti riski, bet nav veicināta to novēršana, izstrādājot atsevišķas procedūras.

2. Institūcijās pretkorupcijas plāni netiek uztverti kā iekšējās kontroles, risku vadības un rezultātu uzraudzības sistēmas sastāvdaļa – plāni netiek saistīti ar korupcijas risku apzināšanu.

Tāpēc KNAB kā vienu no 2009.gada prioritātēm korupcijas novēršanas jomā izvirzījis pretkorupcijas plānu izstrādes vadlīnijas aktualizēšanu un institūciju aktīvu iesaisti pretkorupcijas pasākumu ieviešanā iestādēs.

3. Redzams, ka liela daļa institūciju nenodrošina vismaz pusei institūcijā strādājošo ikgadējas apmācības pretkorupcijas un ētikas jautājumos. Tāpēc jo īpaši nozīmīga ir KNAB piedāvātā informācija mājas lapā – tā ir pieejama visiem interesentiem, nevis tikai tiem, kas realizē kādu no KNAB piedāvātajām apmācību programmām pie sevis.

4. Būtu nepieciešams strādāt ar atsevišķu institūciju vadītājiem, lai pārliecinātu viņus par pretkorupcijas pasākumu plānu nepieciešamību un iezīmētu iekšējās kontroles sistēmas vietu efektīvā vadības sistēmā kopumā.

5. Ņemot vērā ierobežotos resursus un to, ka nav iespējams vienlaikus efektīvā veidā uzrunāt visas institūcijas, aptaujas rezultātus jāskata institūciju veida/darbības virziena griezumā, jo tikai tādējādi atklājas problemātiskie punkti.

6. Aptaujas laikā institūcijas izrādīja interesi par pretkorupcijas pasākumu organizēšanu un atzina, ka tām bieži vien trūkst informācijas un labās prakses piemēru. Tāpēc turpmāk jāveic institūciju dokumentu analīze, identificējot labo praksi.

1.pielikums

Labdien,

Lūdzam Jūs atbildēt uz jautājumiem, atzīmējot vienu visprecīzāko atbildi vai ierakstot to atbildei paredzētajā vietā.

Anketa sastāv no vairākām daļām – vispirms aicinām atbildēt uz jautājumiem par pretkorupcijas pasākumiem, tad par personāla politiku, kārtību, kādā tiek organizēta rīcība ar valsts mantu. Nobeigumā iekļauti vispārīgi jautājumi par institūcijas darbības organizāciju.

Institūcijas nosaukums _____

Tā ir padota _____ ministrijai

I PAR PRETKORUPCIJAS PASĀKUMIEM

1. Vai ir apzināti un apkopoti (risku reģistrā, risku vadības stratēģijā vai cita veida dokumentā) korupcijas riski institūcijā?

JĀ NĒ

2. Vai institūcijā ir izstrādāts un apstiprināts pretkorupcijas pasākumu plāns?

JĀ NĒ

3. Kad pēdējoreiz ticis aktualizēts pretkorupcijas pasākumu plāns?

_____ (gads, mēnesis)

4. Vai notiek informatīvas sanāksmes vismaz reizi gadā saistībā ar pretkorupcijas plāna ieviešanu vai izmaiņām tajā?

JĀ NĒ

5. Vai pieņemot lēmumus, vienmēr tiek ievērots t.s. „četrus acu princips”?

JĀ NĒ

Vai institūcijā ir noteikta (iekšēja normatīvā akta, procedūras apraksta, metodikas u.c. formā):	JĀ	NĒ	DAĻĒJI
6. amatu savienošanas atļaujas saņemšanas kārtība?	☐	☐	☐
7. kārtība, kādā valsts amatpersona ziņo par citas amatpersonas iespējamo interešu konfliktu vai citiem koruptīviem nodarījumiem?	☐	☐	☐
8. kārtība, kādā notiek komunikācija ar klientiem/apmeklētājiem?	☐	☐	☐
9. atskaitīšanās sistēma plānoto darbību izpildes novērtēšanai?	☐	☐	☐
10. kārtība, kādā tiek piešķirtas piekļuves tiesības iestādes rīcībā esošiem informācijas sistēmu resursiem?	☐	☐	☐

vai attiecībā uz piešķirtajām piekļuves tiesībām informācijas sistēmām tiek veikti regulāri auditi/pārbaudes, lai novērstu, piemēram, iestādē vairs nestrādājošu personu piekļuvi informācijai vai citas neparedzētas darbības?

JĀ NĒ

II PAR PERSONĀLA POLITIKU

Vai institūcijā ir noteikta (iekšēja normatīvā akta, procedūras apraksta, metodikas u.c. formā):	JĀ	NĒ	DAĻĒJI
11. personāla atlases kārtība?	☐	☐	☐
12. institūcijā nodarbināto gada mācību plāns?	☐	☐	☐
13. kārtība ārvalstu komandējumu un darba braucienu piešķiršanai un izmantošanai?	☐	☐	☐
14. kārtība, kādā notiek darbinieku paaugstināšana amatā?	☐	☐	☐
15. Vai regulāri notiek darba izpildījuma izvērtējums?	☐	☐	☐
16. Vai institūcijā visiem nodarbinātajiem ir pieejama informācija par aktuālajām izmaiņām iekšējos normatīvajos aktos, organizācijas struktūrā u.c.?	☐	☐	☐
17. Vai ir noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati?	☐	☐	☐

18. Vai notiek rotācija šajos amatos strādājošajiem?

JĀ NĒ

III PAR RĪCĪBU AR VALSTS MANTU

Vai institūcijā ir noteikta (iekšēja normatīvā akta, procedūras apraksta, metodikas u.c. formā):	JĀ	NĒ	DAĻĒJI
19. kārtība par inventāra saņemšanu un izsniegšanu, kā arī par drošu inventāra uzglabāšanu?	☐	☐	☐
20. kārtība, kādā aprēķina uzglabājamo inventāra apjomu, tādējādi nepieļaujot līdzekļu izšķērdēšanu?	☐	☐	☐
21. kārtība, kādā valsts amatpersona rīkojas ar valsts institūcijas mantu?	☐	☐	☐
22. Vai ir nodrošināta atbildības dalīšana starp iepirkumu plānošanu, iepirkuma veikšanas pretendenta izvēli un līguma izpildes pieņemšanu un apmaksas veikšanu?	☐	☐	☐

23. Vai ir noteikta kārtība, kādā institūcijā tiek organizēti iepirkumi, kuru līgumcena nepārsniedz 10 000 latu?	☐	☐	☐
--	--------------------------	--------------------------	--------------------------

IV PAR DARBĪBAS ORGANIZĀCIJU

	JĀ	NĒ
24. Vai vismaz reizi gadā notiek darbinieku apmācības pretkorupcijas/ētikas jomā, kurās ir iespēja piedalīties vismaz pusei institūcijā strādājošo?	☐	☐
25. Vai ir noteikti konkrēti darbinieki, kas atbild par iekšējo kontroli?	☐	☐
26. Vai institūcijā ir apstiprināta ētikas komisija?	☐	☐
27. Vai institūcijā ir/tiek ieviesta kvalitātes vadības sistēma?	☐	☐
28. Vai institūcijā ir/tiek ieviesta risku vadības sistēma?	☐	☐
29. Vai institūcijā ir noteikta (iekšēja normatīvā akta, procedūras apraksta, metodikas u.c. formā) kārtība, kādā izstrādā iestādes darbības stratēģiju?	☐	☐
30. Vai iekšējai komunikācijai ir izveidots elektronisks tīkls iekšējai komunikācijai (intranets)?	☐	☐
31. Vai vismaz pusei institūcijas darbinieku ir regulārs personisks kontakts ar apmeklētājiem vai klientiem?	☐	☐
32. Vai institūcijas funkcijas paredz, ka ar pienākumu izpildi/lēmumu pieņemšanu veicamās darbības ir jāveic ārpus institūcijas telpām?	☐	☐

34. Kāds kvalitātes vadības sistēmas modelis tiek izmantots? _____

Ja iespējams, miniet vēl kādus iekšējās kontroles pasākumus, kas veicina darbības kvalitāti, procesu efektivitāti vai samazina korupcijas riskus, bet par kuru netika uzdots jautājums?-

Kontaktpersona institūcijā _____

(vārds, uzvārds, amats, e-pasta adrese)

Paldies!

1. Korupcijas riski un pretkorupcijas pasākumu plāns.

		Vai ir apzināti korupcijas riski?		Kopā
		Jā	Nē	
Vai institūcijai ir pretkorupcijas pasākumu plāns?	Jā	98	63	161
	Nē	16	13	29
Kopā		114	76	190

2. Korupcijas riski un risku vadības sistēmas.

		Vai ir apzināti korupcijas riski?		Kopā
		Jā	Nē	
Vai institūcijā ir/tiek ieviesta risku vadības sistēma?	Jā	41	14	55
	Nē	73	62	135
Kopā		114	76	190

3. Pretkorupcijas pasākumu plāns un apmācības

		Vai institūcijai ir pretkorupcijas pasākumu plāns?		Kopā
		Jā	Nē	
Vai vismaz reizi gadā notiek apmācības par pretkor.plāna ieviešanu?	Jā	115	9	124
	Nē	46	20	66
Kopā		161	29	190

4. Kārtība komunikācijai ar klientu un darbinieku kontakts ar klientiem

		Vai ir izstrādāta kārtība, kādā notiek komunikācija ar klientiem?			Kopā
		Daļēji	Jā	Nē	
Vai vismaz pusei institūcijas darbinieku ir regulārs personisks kontakts ar apmeklētājiem/ klientiem?	Jā	37	73	22	132
	Nē	18	22	18	58
Kopā		55	95	40	190

5. Piekļuves tiesības IS un piekļuves tiesību auditi.

		Vai ir izstrādāta kārtība, kādā tiek piešķirtas piekļuves tiesības IS?			Kopā
		Daļēji	Jā	Nē	
Vai tiek veikti regulāri auditi attiecībā uz šīm piekļuves tiesībām?	Jā	22	103	4	129
	Nē	20	14	22	56

Kopā	42	117	26	185
-------------	----	-----	----	-----

6. Korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati un rotācija tajos.

		Vai ir noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati?			Kopā
		Daļēji	Jā	Nē	
Vai notiek rotācija šajos amatos strādājošajiem?	Jā	7	20	4	31
	Nē	28	35	71	134
Kopā		35	55	75	165

7. Korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati un kontakts ar klientiem.

		Vai ir noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati?			Kopā
		Daļēji	Jā	Nē	
Vai vismaz pusei institūcijas darbinieku ir regulārs personisks kontakts ar apmeklētājiem vai klientiem?	Jā	32	42	58	132
	Nē	7	15	36	58
Kopā		39	57	94	190

8. Korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati un lēmumu pieņemšana ārpus institūcijas telpām

		Vai ir noteikti korupcijas riskiem visvairāk pakļautie amati?			Kopā
		Daļēji	Jā	Nē	
Vai inst. funkcijas paredz, ka ar pienākumu izpildi/lēmumu pieņemšanu veicamās darbības ir jāveic ārpus inst. telpām?	Jā	22	33	52	107
	Nē	17	24	42	83
Kopā		39	57	94	190

9. Korupcijas risku apzināšana un kārtība, kādā valsts amatpersona rīkojas ar valsts institūcijas mantu.

		Vai ir kārtība, kādā valsts amatpersona rīkojas ar valsts institūcijas mantu?			Kopā
		Daļēji	Jā	Nē	
Vai ir apzināti korupcijas riski?	Jā	15	90	9	114
	Nē	20	48	8	76
Kopā		35	138	17	190